

ความเป็นมาของปัญหา

ชาติใดก็ตาม เมื่อยังรวมอยู่เป็นกลุ่มก้อนก็ยังพูดภาษาเหมือนกันอยู่ ต่อมาเมื่อบ้านเมืองขยายออกไป คนก็แยกย้ายออกไปอยู่ในที่ต่าง ๆ อยู่ไกลกันบ้าง ทางไกลกันบ้าง เนื่องจากภาษาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ คนที่อยู่ในเขตใกล้เคียงกัน มักจะได้ออกคำพูดที่คล้ายกันอยู่เสมอ ภาษาที่พูดก็ยังคงใช้เหมือนกันอยู่ ส่วนคนที่ห่างไกลออกไปไม่ค่อยได้ออกคำพูดที่คล้ายกันอยู่จะแตกต่างกันออกไป เนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ใช้กันอยู่อย่างกว้างขวางทั้งในประเทศไทยและในประเทศเพื่อนบ้าน ย่อมเป็นธรรมดาอยู่เองที่ภาษาไทยจะแตกต่างกันออกไป ทั้งในเรื่องของการออกเสียง ระบบเสียง และความหมายของคำ ภาษาถิ่นในประเทศไทยอาจจะแบ่งตามภาคใหญ่ ๆ ได้เป็น 4 ภาคด้วยกันคือ ภาษาถิ่นภาคเหนือ ภาษาถิ่นภาคอีสาน ภาษาถิ่นภาคกลาง และภาษาถิ่นภาคใต้ ปรากฏว่าได้มีผู้ศึกษาภาษาถิ่นต่าง ๆ เหล่านี้ไปบ้างแล้ว เป็นต้นว่า ภาษาถิ่นภาคเหนือ เช่น ภาษาเชียงใหม่¹ ภาษาถิ่นภาคอีสาน เช่น ภาษาอุบล² ภาษาถิ่นภาคใต้ เช่น ภาษาสงขลา³

1 เบญจวรรณ สุนทรากุล, "หน่วยเสียงของภาษาเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2505).

2 ซอนกลิ่น พิเศษสกุลกิจ, "เทียบหน่วยเสียงภาษาอุบล เชียงใหม่ และสงขลา กับภาษากรุงเทพฯ" (วิทยานิพนธ์ วิทยาลัยวิชาการศึกษาปทุมวัน 2509).

3 วิจิตร ณันทะวิบูลย์, "ความแตกต่างระหว่างภาษากรุงเทพฯ และภาษาสงขลา" (วิทยานิพนธ์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2499). และ Vichintana Chantavibulaya, "The Phonology of the Syllable in Songkhla, a Southern Dialect" (Thesis of the University of London, School of Oriental and African Studies, 1959).

สำหรับภาษาถิ่นภาคกลาง มีผู้ศึกษากันเฉพาะภาษากรุงเทพฯ เป็นส่วนมาก แต่ก็มีผู้ที่
ศึกษาภาษาอื่นในถิ่นภาคกลางนี้ไว้แล้วเหมือนกัน คือ ภาษาระยอง โดยเฉพาะภาษา
นครศรีธรรมราช โดยมีนักภาษาศาสตร์ชาวต่างประเทศ² ศึกษาไว้แล้วในหัวข้อเรื่อง
"Phonology of the Thai Dialect of Nakhon Sithamarat" และเขาได้
ข้อมูลจากผู้นบอกภาษา (informant)³ ซึ่งไม่ใช่ชาวท้องถิ่นนี้ แต่เป็นชาวกรุงเทพฯ
ซึ่งได้ไปอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นเวลา 3 ปี ประกอบกับผู้เขียนได้สังเกตเห็นว่า
ลักษณะภาษาที่ปรากฏอยู่ในผลงานของ Roy Andrew Miller นี้ไม่ตรงกับลักษณะภาษา
ที่ผู้เขียนใช้ช้อย เป็นคนว่า ในเรื่องหน่วยเสียงวรรณยุกต์ เสียงวรรณยุกต์ในคำว่า
/faaj/ 'ฝ่าย' กับเสียงวรรณยุกต์ในคำว่า /sáan/ 'สร้าง' ซึ่งเขาถือว่าเป็นคน
ละเสียงและคนละหน่วยเสียง (ดูหน่วยเสียงที่ 2 ค. กับ 3 ก. หน้า 6) แต่ผู้เขียน
เห็นว่าเป็นเสียงเดียวกัน และหน่วยเสียงเดียวกัน หรือในเรื่องหน่วยเสียงพยัญชนะ
เช่นหน่วยเสียงพยัญชนะประสม ของเขาพบว่า มี 10 หน่วย แต่ผู้เขียนเห็นว่ายังไม่ครบ
ขาดบางหน่วย เช่น หน่วยเสียง /tr/ และ /ml/ ในคำว่า /tru:an³/ 'ครวน',
/tru:at⁴/ 'ครวจ' หรือ /mlu¹/ 'กำลัง' และ /mlaj¹/ 'กำไล' เป็นต้น ด้วย

¹ อรพิมพ์ บุญอากาศ, "หน่วยเสียงภาษาระยอง" (วิทยานิพนธ์คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2512)

² Roy Andrew Miller, "Phonology of the Thai Dialect of
Nakhon Sithamarat." (Bulletin International de Documentation
Linguistique) V, No.1, Pp. 250-8. (Xerox reprinted.)

³ นางสาวเก็ อัญวงศ์ (Mrs. Sarapee Oonyawongse) ซึ่ง Roy Andrew
Miller บอกไว้ว่า เป็นชาวกรุงเทพฯ พุฒภาษากรุงเทพฯ แต่เคยไปอยู่ที่นครศรีธรรมราช
3 ปี เมื่อมีอายุ 14-17 ปี และได้เรียนรูภาษาในนครศรีธรรมราชพอสมควร แต่เมื่อย้ายจาก
จังหวัดนครศรีธรรมราชแล้ว ก็ไม่ได้ใช้ภาษานี้เลย Miller ได้รวบรวมข้อมูลจากผู้นบอก
ภาษาคนนี้ในปี ค.ศ. 1952

เหตุผลดังกล่าวมาทั้งหมดนี้ และเหตุผลที่ว่าผู้เขียนเป็นชาวพื้นเมืองนครศรีธรรมราช¹ และสนใจเรื่องภาษาถิ่นของไทยควย จึงทำใ้ผู้เขียนเลือกศึกษาเรื่องระบบหน่วยเสียงของภาษาถิ่นนครศรีธรรมราชอีก

ขอความของปัญหา

ขอความของปัญหาที่จะทำการวิจัย ได้แก่เรื่อง "ระบบหน่วยเสียงในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช"

ขอบเขตของการวิจัย

ภาษาถิ่นนครศรีธรรมราชในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ หมายถึงเฉพาะภาษาถิ่นที่พูดกันอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เท่านั้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการเขียนวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนมุ่งหมายที่จะศึกษาลักษณะ และหน้าที่ของหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ ในภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช และศึกษาการประกอบหน่วยเสียงชนิดต่าง ๆ เหล่านี้เข้าเป็นพยางค์ ซึ่งมีลักษณะโครงสร้างเป็นแบบต่าง ๆ ตลอดจนอธิบายความหมายของคำที่ใช้เป็นข้อมูลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ควย

งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้

Roy Andrew Miller² นักศึกษามหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย ได้ศึกษาถึงเรื่องระบบเสียงของภาษาถิ่นนครศรีธรรมราชจากชาวไทยคนหนึ่ง³ ซึ่งเคยอยู่ที่จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นเวลา 3 ปี พอจะสรุปผลของการศึกษาได้ดังนี้ คือ

¹ คูประวัติของผู้เขียน หน้า 272

² Roy Andrew Miller, เรื่องเดียวกัน. (คูเชิงอรรถ หน้า 2)

³ คูเชิงอรรถ หน้า 2

1. หน่วยเสียงพยัญชนะ มี 2 ประเภท 35 หน่วย คือ

1.1 หน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ซึ่งมี 22 หน่วย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท

คือ

1.1.1 ประเภทที่ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น มี 13 หน่วย

คือ /k/, /kh/, /c/, /ch/, /t/, /th/, /p/, /ph/, /h/, /s/, /r/, /l/

และ /f/

1.1.2 ประเภทที่ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะท้ายมีหน่วยเดียว

คือ /g/

1.1.3 ประเภทที่ปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งพยัญชนะต้นและพยัญชนะท้าย

มี 8 หน่วย คือ /ʔ/, /ŋ/, /d/, /n/, /b/, /m/, /j/ และ /w/

1.2 หน่วยเสียงพยัญชนะประสม ซึ่งจะปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเท่านั้น มี 10

หน่วย คือ /kl/, /kw/, /kr/, /khl/, /khw/, /khr/, /pl/, /pr/, /phl/

และ /phr/

2. หน่วยเสียงสระ มี 2 ประเภท 21 หน่วย คือ

2.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยว มี 2 ลักษณะ คือ

2.1.1 หน่วยเสียงสระเดี่ยวสั้น มี 9 หน่วย คือ /i/, /e/,

/æ/, /y/, /ɔ/, /a/, /u/, /o/ และ /ɔ/

2.1.2 หน่วยเสียงสระเดี่ยวยาว มี 9 หน่วย คือ /ii/, /ee/,

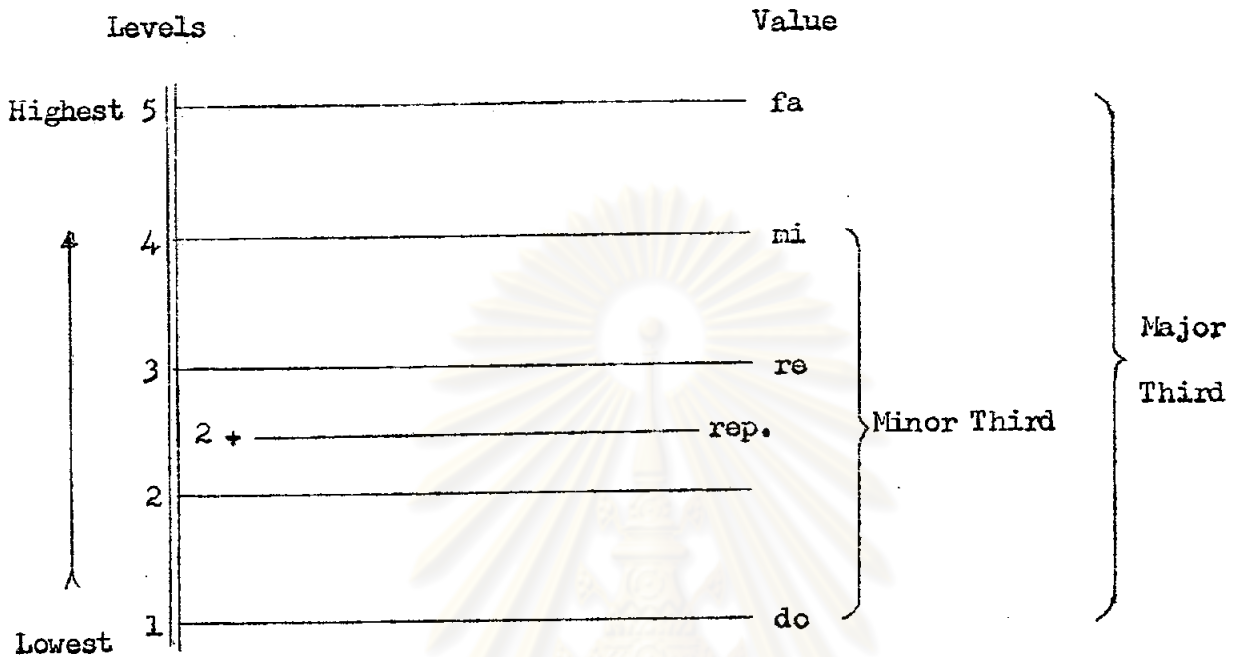
/ææ/, /yy/, /ɔɔ/, /aa/, /uu/, /oo/ และ /ɔɔ/

2.2 หน่วยเสียงสระประสม มี 3 หน่วย คือ /ia/, /ya/ และ /ua/

3. หน่วยเสียงวรรณยุกต์

Roy Andrew Miller ได้แบ่งหน่วยเสียงวรรณยุกต์โดยการจัดตามระดับของเสียงจากเสียงต่ำไปจนถึงเสียงสูง ซึ่งเขาแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังในแผนผังข้างล่างนี้

Approx. Musical

เขาแบ่งหน่วยเสียงวรรณยุกต์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทที่ 1 ประเภทหน่วยเสียงวรรณยุกต์คงระดับ (Level Tonemes)

มีอยู่ 3 หน่วย แต่เป็น 6 เสียง ดังนี้คือ

หน่วยเสียงที่ 1 ซึ่งใช้เครื่องหมาย /\ / แทน มีอยู่ 2 เสียง คือ

- (จ) เป็นเสียงต่ำสุด อยู่ในระดับเลข 1 เช่นเสียงในคำว่า /màaj/ 'ไม้'
- (ข) เป็นเสียงสูงกว่าระดับเลข 1 เล็กน้อย ได้แก่เสียงในพยางค์แรกของคำ 2 พยางค์ และพยางค์นั้นเป็นพยางค์ที่ไม่มีตัวสะกด ส่วนพยางค์ที่ตามมา มีเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสูงกว่า เช่น เสียงในพยางค์ /krà-/ ในคำว่า /kràsìb/ 'กระต๊อบ'¹

¹ คุราชละเอียดยของเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งในสรุปผลการวิจัย หน้า 256

หน่วยเสียงที่ 2 ซึ่งจะไม่มีเครื่องหมายแทน (/ /) เป็นเสียงซึ่งอยู่ใน
ระดับกลาง ๆ มีอยู่ 3 เสียง คือ

- (ก) เป็นเสียงอยู่ในระดับเลข 2 เช่น เสียงในคำว่า /paʔ/ 'พบ'
- (ข) เป็นเสียงอยู่ในระดับเลข 2+ คือสูงกว่าระดับเลข 2 เล็กน้อย เช่น
เสียงในคำว่า /pæəd/ 'แปด'
- (ค) เป็นเสียงอยู่ในระดับเลข 3 เช่น เสียงในคำว่า /faaj/ 'ฟ้าย'

หน่วยเสียงที่ 3 ซึ่งใช้เครื่องหมาย // แทน เป็นเสียงซึ่งอยู่ในระดับ
สูง ๆ มีอยู่ 2 เสียง คือ

- (ก) เป็นเสียงอยู่ในระดับเลข 4 เช่น เสียงในคำว่า /sáan/ 'สร้าง'
- (ข) เป็นเสียงอยู่ในระดับเลข 5 เช่น เสียงในคำว่า /síb/ 'สิบ'

ประเภทที่ 2 ประเภทหน่วยเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ (Kinetic Tonemes)
มีอยู่ 4 หน่วย (4 เสียง) คือ

หน่วยเสียงที่ 4 /˨˨/ แทนเสียงซึ่งเริ่มต้นที่ระดับเลข 2 แล้วเสียงจะตก
ลงไปอยู่ระดับเลข 1 ($2 > 1$) เช่น เสียงในคำว่า /cháa/ 'ชา' /lîŋ/ 'ลิง'

หน่วยเสียงที่ 5 /˨˨˨/ แทนเสียงซึ่งเริ่มต้นที่ระดับเลข 2 แล้วเสียงจะสูง
ขึ้นถึงระดับเลข 3 ก่อน แล้วจึงตกต่ำลงอยู่ในระดับเดียวกับตอนเริ่มต้น ($2 > 3 > 2$) เช่น
เสียงในคำว่า /taa˨˨˨/ 'ตา' /cam˨˨˨/ 'จำ'

หน่วยเสียงที่ 6 /˨˨˨˨/ แทนเสียงซึ่งเริ่มที่ระดับเลข 5 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดแล้ว
เสียงจะตกต่ำลงอยู่ในระดับเลข 2 ($5 > 2$) เช่น เสียงในคำว่า /māa/ 'หมา'
/sāam/ 'สาม'

---

¹ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ประเภทที่ 2 นี้ จะเรียงลำดับเลขต่อจากหน่วยเสียงวรรณยุกต์
ประเภทที่ 1

หน่วยเสียงที่ 7 / ๗ แทนเสียงซึ่งเริ่มคนที่ระดับเลข 2 แล้วเสียงจะสูง
ขึ้นถึงระดับเลข 3 (2>3) เช่น เสียงในคำว่า /mǎæ/ 'แม่' /rǒm/ 'รม'

Mary R. Haas¹ ได้ศึกษาเปรียบเทียบหน่วยเสียงวรรณยุกต์ใน
ภาษาไทยถิ่นในภาคต่าง ๆ โดยศึกษาหน่วยเสียงวรรณยุกต์ของภาษาถิ่นเชียงใหม่ ภาษาถิ่น
ร้อยเอ็ด ภาษาถิ่นกรุงเทพฯ และภาษาถิ่นนครศรีธรรมราช เขาได้กล่าวถึงเรื่องของหน่วย
เสียงวรรณยุกต์ในภาษานครศรีธรรมราชไว้ว่ามีอยู่ 7 หน่วยด้วยกัน คือ

1. หน่วยเสียงสูง-ตก (High-falling) เช่น เสียงในคำว่า
/maa/ 'หมา'
2. หน่วยเสียงสูง (High) เช่น เสียงในคำว่า /haa/ 'ห้า'
3. หน่วยเสียงกลาง-ระดับ (Mid gliding) เช่น เสียงในคำว่า
/kin/ 'กิน'
4. หน่วยเสียงกลาง (Mid) เช่น เสียงในคำว่า /kaaw/ 'เก้า'
5. หน่วยเสียงกลาง-ตก (Mid falling) เช่น เสียงในคำว่า
/maa/ 'มา'
6. หน่วยเสียงขึ้น (Rising) เช่น เสียงในคำว่า /phoo/ 'พอ'
7. หน่วยเสียงต่ำ (Low) เช่น เสียงในคำว่า /maa/ 'มา'

¹ Mary R. Haas, "The Tones of Four Tai Dialects;" studies
presented to Yuen Ren Chao on his sixty-fifth birthday. Bulletin
of the Institute of History and Philology, Academia Sinica, XXIX,
p. 822 and 825.

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. สํารวจและศึกษาผลงานวิจัยของผู้อื่นที่ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องหน่วยเสียงภาษา
ถิ่นต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย
2. เก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้จากภาษาที่ผู้วิจัยใช้เองเป็นส่วนใหญ่ และจากญาติพี่น้อง
ในครอบครัวด้วย
3. นำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์

ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. จะทำให้มีความรู้เรื่องลักษณะของภาษาชนครศรีธรรมราชในแง่ระบบเสียง หน้าที่
ของหน่วยเสียงและลักษณะโครงสร้างของพยางคอย่างละเอียด
2. จะทำให้ทราบความหมายของคำที่ใช้เป็นข้อมูลในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
3. จะเป็นตัวอย่างและแนวทางให้แกผู้ที่ทำการค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับภาษาถิ่น
4. เป็นการเพิ่มผลงานการวิจัยทางด้านภาษาไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย